

JAUNIMO Katalis

NR. 7-8

VAKARŲ VOKIETIJA

15. IX. 1950.

MATYDAMAS GIMINIAS, JIS JU GAILEJOSI,
NES BUVO NUVARGINTOS IR ISSKLAIDYTOS
KAIP AVYS, NETURINČIOS PIEMENS. TUO-
MET JIS KALBĖJO SAVO MOKYTINIAIS: PIU-
TIS, TIESA, DIDELE, BET DARBININKU MA-
ZA. MELSKITE TAT PIUTIES VIESPATI, KAI
SIUSTU DARBININKU ISAVO PIUTI. /Mato 9,36-38/

"Bet darbininkų maža..."

(Mate 9, 37.)

Šiandien beveik nėra laisvos tautos, kuri neturėtų bedarbių problemos. Visas valstybės sunkiai spaudžia bedarbių našta. Yra milijonai bedarbių, tačiau maža darbininkų. Atrodo, kad tai nesuderinama. O vis dėlto tai buvo tiesa Kristaus laikais, tiesa yra ir ypač šiais laikais. Pažvelkime jau tik į mūsų mielus tautiečius. Juk tūkstančiai leido bergždžiai dienas stovyklose arba ir privačiai gyvendami. Koks tik mažas skaičius tėra darbininkų! Paklausus ano, kodėl jis nedirba, tai jis tuoj atsakys, kad jis, deja, darbo neturi, o kitas, gi jau išvykęs į užjūrį, atkirs, kad jis gana sunkiai dirba. Jis darba suprantant tikrai taip, kas jam asmeniškai arba šeimai materialiniai padeda. Kito darbo beveik ir nepažįsta. Negalima nuginčyti, kad ir toks darbas yra šioks toks darbas, bet, deja, ne tas darbas, apie kurį Kristus kalba. Kristus neiškelia saunaudišką darbą, kuris reikalingas žmogaus egzistencijai. Del to triūsia dieną ir naktį ir kiekvienas sutverimas – gyvūnas. Kristus reikalauja iš žmogaus daugiau. Žmogus yra žmogumi tik bendruomenėje. Jis yra ristas prie artimo, prie tautos, prie Bažnyčios, prie Dievo Karalystės. Jis turi ypatingus uždavinius šiame pasaulyje. Ką Tu gero padarei savo artimui, savo tautai, savo Bažnyčiai, Dievo Karalystei, tikras yra tikras darbas. Tas yra tikras darbininkas. "Ką Tu tam vienam mažiausiuju padarei, tai man padarei", sako Kristus, kuris yra kelias, tiesa ir gyvenimas.

Mielas Jaunime, Tu juk pilnas gyvenimo troškinų! Tik t a n o darbo atsisvers Tau tikras kelias į gyvenimą. Mielas Brolau, nieloji Sesuo, kuristu patilsai ir pavargai trenties keliu beeidamas, svetiname krašte gal tik dolerius "bekaldamas" pamastyk ar Tu tikrai dirbi? Ar Tavo darbo vaisiai bus vainikuoti? Ar Tu savo darbais prisidedi prie visuomenės veiklos? Tiesa, kai kas kiek padirbėjęs ir vėl susiriečia, lyg koks ožys, ir paniršta savo aplinkumos, savo artimo, savo tautiečių...net savo Bažnyčios... Bet žinok, ką žmogus sėja, ta ir daguos. Juk mūsų visų siekis yra, kad tikrą gyvenimą dagotume čia žemeje ir ten Anžinybėje. Todėl ir šių netų Piūties Šventė tekviečia Tavo į tikrą darbą, kurio vaisius yra gyvatos karūna!

Don Ansa Trakis

DIEVAS - ŠVENTOSIOS DVASIA

Prof. Edm. ŠMITIS

ristus pažadėjo, kad Jis nepaliks savo mokinius našlaičiais, bet sius jiems kita Džiugintoja, Gynėja ir teisybės Dvasia, kuri "išei-
na iš Tėvo" ir liūdys apie Jėzu (Jono 15, 26), mokins ir primins,
ka Kristus yra sakęs; "kada gi ateis ta tiesos Dvasia, ji jus ves
į visokia tiesą. Nes ji ne pati iš savęs kalbės; bet ką tik išgirs,
tai sakys ir paskelbs jums, kas turi įvykti." (Jono 16, 13).

Panagrinėcime tuos būdus, kuriuose Ev. Liut. Bažnyčios
mokslas paprastai išžiūri Šventosios Dvasios veikimą.

1. **K v i e t i m a s** (raginimas). Liuterio ištikininimu žmogus pats vi-
sai savo jėgomis negali Dievo rasti ir net Jo ieškoti. Žmogus pats negali
sau išvystyti jokios kitos religijos, kaip tikslai stahmeldyste. "Aš tikiu, kad
aš vien savo proto jėgomis negaliu Jėzui Kristui, savo Viešpačiui, tikėti nei
jam prisiartinti." (Liuteris). Čia nuodėmė užtendė mūsų protą taip, kad mes pa-
tys dažnai nežinome, kiek reikalingas mums Kristus ir kokią reikšmę turi išga-
rymas. Kryžiaus vardas mums atrodo kvailybe arba nesamone. Mūsų noras taip paga-
dintas, kad jis nenori pasiduoti Kristui. Dievas mums neleidžia šioje tamsoje
gaskesti ir žūti - Jis nori išvesti mus prie savo stebūklingos šviesos (1. Pet.
2, 9). Taip Jis ir mūsų sielos tamsoje liepia vienu ar kitu būdu šviesti savo
žodžiui - ar tai bažnyčioje išklaudyti pamokslo pavidale ar siūsdamas mums ši žo-
dį per koki nors asmenį, raštu arba kitaip.

Šventosios Dvasios raginimas yra a) **r i n t a s**, tai ne vien išorinis
ženklas, bet remiasi tikroju Dievo palankumu; b) **v e i k s n i n g a s** - jis
neša savyje skatinimo jėgą, kuri tokia didelė, kad žmogus gali atginti, jei nu-
sileidžia jos galybei; c) **b e n d r a s** - nei vienas žmogus neaplenkiamas šio
raginimo, jis liečia visus.

2. **Š v i e t i m a s**. Šv. Dvasia, ragindama nuodėminguosius, pa-
liušuoja juos nuo paklaidų, prablaivina ji, išvaiko abejonių ir nežinojimo
tamsą ir apšviečia mūsų širdis dieviškuoju nokslu (2. Kor. 4, 6). Susipažinda-
mas su išakymais, žmogus ateina prie sąmonės - jis pamato savo nuodėmes ir atsikra-
to melo, kuris jį skyrė nuo Kristaus. Apšviestomis dvasios akinis žmogus pajė-
gia išžiūrėti Evangelijos turtingumą ir suvokti, ką Dievas savo gailėstingumu
nori jam dovanoti per Kristaus nuopelną (Efez. 1, 17-20).

Pirmojo tokio proto apšvietimo pasėkos, tai žmogaus **a t b u d i -**
m a s. Tai reiškia, kad dvasiai pasireiškė galingas Dievo gailėstingumo šauks-
nas, bet tai dar nereiškia pastovų Dievo gailėstingumo išgyvenimą žmoguje.
Pažadintasis nors galingai gailėstingumo paliestas, tačiau to gailėstingumo
galutinai dar neįgijo. Jis yra kviestas, bet dar neparinktas. Čia dar reikalin-
gas pilnas galutinas apsisprendimas iš žmogaus pusės.

3. **A t s i v e r t i m a s n u o n u o d ė m i u**. Šv. Dvasios šviesa
veikia ne tikslai iš supratimą, bet dar labiau iš norą (Tit. 2, 11 - 13) - žmogus
nusistato pradėti naują gyvenimą.

Atsivertimas iš vianos pusės yra **D i e v o d a r b a s**. Mūsų tikė-
jimo išpažinimo raštai (Konkordijos formulė) pabrėžia, kad pradžioje tikslai vie-
nas Dievas gavė Šventosios Dvasios, o žmogaus noras yra visai pasyvus. Tačiau
po atsivertimo matoma, kad ir "atgimusio žmogaus **p a t i e s n o r a s** nėra
beveiksmis" - "kaip tik Šv. Dvasia pradėjo savo atgimimą ir atnaujinimo darbą,
taip ir mes tuojaus galime veikti sykiu ir turime ta daryti".

/būs daugiau/

Džiaugsmas

okia yra žmogaus nuotaika, jei jis turi stiprų draugą, kuris jį iš visokių sunkumų išveda, jį tinkamu laiku iš pavojaus išgelbsti, jo širdį su meile pripildo ir nepaprastai nuolaidus yra jo silpnybėms? Aišku, kad žmogus tada pilnas džiaugsmo ir dėkingumo. Tėkiu pat būdu džiaugsmas – nepriklausomas džiaugsmas – ir dėkingumas yra viršijantis tikro krikščionies jausmas. "Džiaukitės Viešpatyje visa laiką; dar kartą noriu pasakyti: Džiaukitės!" (Pil. 4,4). Kas šio džiaugsmo tarp visų išviršinių skausmų, kurių gyvenimas atneša, nejaučia, tas dar nėra Kristaus savo širdyje patyres. Šventasis, kuris yra liudnas, tai liudnas (apgailėtinas) šventasis! Bet kiek tėkiu liudnų šventųjų mūsų krašte vaikštinėja. Atrodo, kad daugumas žmonių priima tai, kaip ypatingą dievobaimingumo ženklą; visomet sėdintu veidu, kiek galint mažiau juoktis, tamsėje ir kiek galint senoviškesniais drabužiais pasirodyti ir prie tos laidotuviškos laikysenos ir kitus dar prašyti. Tėkiu žmonių vis pasikartojantieji žodžiai yra: Rintis, pareiga, auklėjimas, auka, grieštumas. Tai galėtų būti labai naudingi dalykai, bet jie priklauso kiekvienai moralės rūšiai; bet Kristaus Evangelija, tuo tarpu, pasižymi vis ir vėl pasikartojančiais žodžiais: Meilė, džiaugsmas, taika, nuolaidumas, draugiškumas, gerumas, ištikimybė, atleidimas ir naujas gyvenimas (Gal. 5, 22). Todėl ir graikų žodis "evangelija" (Evangelion) reiškia "linksmą naujieną". Niekomet žmonės nėra laimimi, jeigu jiems su griešta mūša pranešama, kad jie turi ant savęs naujas pareigas ir sunkumus pasiimti. Evangelija, tuo tarpu, visai pradžioje jau skelbia "didelį džiaugsmą, kuris visai tautai nusiduos" (Luk. 2, 11), o Jėzus sako: "Bikite šen pas mane visi, kurie vargstatė ir esate apsunkyti, aš jums ramybę suteiksiu... Neimano jungas švelnus, o mano našta lengva" (Mat. 11, 28). Taipgi Zvinglis taria teisėtai: "Teisybė turi linksmą veidą."

/Iš rek. klb./

++ Kunigas JURKAITIS, nors jau virš 70 metų, bet su jaunatvišku nusiteikimu stropiai anglų zonoje apkeliauja visas lietuvių stovyklas, kuriose vis nulaško pamaldas. Liepos mėnesyje, visą laiką būdamas pakeliui, jis aplankė Warel, Oldenburg, Wehnen, Hamburg, Zoo-Lager, Lübeck – Artilerie ir Neustadt; Kiel, o grįždamas aplankė Spackenber, Diepholz, Osnabrück, Aachen ir kt. st. Grįžęs rašo, kad visur turėjas daug džiaugsmo. Nuo 23 rugpiūčio iki rugsėjo mėnesio pusės kun. Jurkaitis tarp kitų vietovių amerikiečių zonoje, lankysis Schweinfurte ir Bad-Kissingene; 13 rugsėjo vyks į Münchena.

Kunigas syki išsitarė: "Juo daugiau važinėju, juo daugiau jaučiuosi vis kas kartą einas jaunyn." Nors vienoje kelionėje širdis pasilpo ir teko pagulėti...

Ar tai ne pavyzdys mums jaunimui? Mes kartais jaunus kaulus turėdami, neprisirengiame net savo artimiausio draugo ar sergancio parapiljiečio čia pat ligoninėje aplankyti.

PAMEK VIESPATI, JIS TAU DUOS, KO TAVO ŠIRDIS GEIDZIA. /Psalm. 37, 4/

Kaip gali VISOS MŪSŲ DIENOS Sėkmadieniai TAPTI

WILHELM HOFACKER

(Iš vok. kalbos vertė J. Pareigis)

/3 tūsu /

oks yra mūsų klausimas, mes į tai atsakome ketvirtu atveju: jei-
gu mes kas dien tikram sėkmadieniui pasikalbėjimui teisėtą vietą
užleidžiame.

Jeigu pasiklausytume žmonių pasikalbėjimų, tai tada
pastebėtume, kad jie paprastai paliečia didelius ir mažus, svarbius ir nesvarbius
klausimus. Bet dauniausiai tai yra labai kasdieniniai klausimai, kurie sukasi
vien tik apie pragaistingus žemiškus dalykus. Paprastai yra didelis laimėjimas,
jeigu viduriniai prieto nieko nenustojama, bet apie koki nors dvasinį laimėjimą
nei galvoti negalvojama. Visai kiti mums krikščionims pasikalbėjimą nurodo vie-
nas apaštalas: "Mokykitės ir griaudenkite patys save psalmėmis ir noilingomis
dvasiškomis giesmėmis ir giedokite Viešpačiui savo širdyse." Ar galime mes šiuos
apaštalo žodžius sau pritaikyti? Gal tik tuo atveju, jei mes apie tai bent sek-
madieniais kalbame, o šiaip kasdieniame gyvenime tam jokios galios ir reikšmės
nepriduodama. Jeigu sėkmadieniais dar paimame į rankas gieslyną arba maldakny-
gę, nenuose ką nors viduriniai - dvasiniai patiprinančio pasiskaitome arba į
bažnyčia nuėję prisidedame prie parapijos giedojimų, tai tuomet visi mes ir pasi-
tenkiname, o daugiau nieko ir nesiekiamo ir tuomet manome visą reikimą esant baig-
tu. Anžinybė, mūsų dangaus karalystės ieškojimas, savo paties mėginimas nebeieina
daugiau į klausimą. Taip visi tie turtingi viduriniai patiprinimai lieka, kaip
nogyvas skarbas dirvoje begulys, kurio toliau kasti ir iškelti nebesistengiama.
Mūsų sielos pasikalbėjimas su jos Viešpatimi ir Išganytoju, o taip pat ir su ki-
tais krikščionimis pasilieka tik pasikalbėjimas sėkmadieni.

Mes ypatingai norime prisiminti mūsų dvasinių giesnių, kurių mes savo
bažnyčioje turime, norime prisiminti to skarbo, kuri Dievas mums išsaugojimui ir
naudojimui patikėjo. Mūsų lietuviškoji evangelikų Bažnyčia turi 3000 su viršum
giesnių. Tai didelis turtas. Viešpats daugeliems iš savo tarnų ir tarnaičių davė
tą dovaną - tą dvasią ir jėgą, kad jie savo Viešpačiui eiliuotų ir Jo garbei
arfonis skambintų. Daugelis mūsų Bažnyčios mokytojų, kurie nuo mūsų jau seniai
tikėjime į Dievo Sūnų atsiskyrė, vis dar per savo giesmes mus ragina ir per jas
su mumis melžiasi, nors patys jau prie Dievo Sosto stovėdami savo arfonis Kristaus
garbą dar gražiau skambina. O ar mes neturėtume dėl dvasios pilnumo, kuris
yra išlietasis švento giedojimo turtinguma, kuris prieš mus guli taip plačiai
atvertas, džiaugtis šiais gražiais tikėjimo, vilties, kantrumo ir mūsų Bažnyčios
džiaugsmų atsiminimais. Ar neturėtume mes jaustis padrasinti, kad tas jau pradėtas
darbas, kuris tokį didelį mūsų Bažnyčiai dvasinių giesnių turta patiekia, mūsų
Bažnyčios atnaujinimui ir jos pavytusiame gyvenime palaikymo srove atneša?
Dievo Bažnyčios tikėjimas visada būdavo išbandomas per tai, kaip ji apsidavė
su giesmėmis. Sename Įstatyme, kada Dievo Bažnyčia žydėjo prie Saliamono ir De-
vido, tada kartu buvo ir dvasinių rašytojų meno žydėjimo laikotarpis. Šventosios
psalmių knygos yra senosios Bažnyčios gieslynas, kuriose sudėtos jos visos viltys
ir dūšaviniai. O kada Viešpats Liuterio laikais leido naują vėją Bažnyčios gyve-
nime pūsti, tada devanojo Jis ir tą gyvąją rašytojo dvasią, kurioje Liuteris at-
sispindėjo taip, kad jis su savo galingais giedojimais į širdies duris belsdė-
nas daug tūkstančių užsnūdusių pažadino. Todėl ir mes galime mūsų trenties gyve-
/toliau 67 puslapyje/

VIENO BALSAS?

ienam iš mūsų bendradarbiu, esant Liudwigsburgo emigracineje stovykloje, teko susipažinti su viena jau pagyvenusia moterimi – Urte Judickiene, . Viename kambaryje su ja ir jos sūnumi begyvendamas, jis su smalsumu klausydavosi jos idoniu ir kartais šiurpulingu pasakojimu iš savo pergyvenimų. Vienas įvykis mūsų bendradarbi ypatingai sudomino, ir jis pasiryžo, kad mums čia atpasakoti:

Urtė J. su savo vyru, dukterimi ir sūnumi Lietuvoje gyveno Vilkiškiuose. Vokiečių okupacijos metais vyras buvo paimtas apkasų kasti, iš kur iki šios dienos dar nėra grįžęs... 1944 metų balandžio mėn. 16 metų anžiaus duktė Gertrūda vokiečių buvo spirinama važiuoti į Tilžės Žemės Ūkio mokyklą. Ji ten ir nuvažiavo. Tuo tarpu rytų frontas vis artėjo prie Lietuvos. 1944 metais, spalio mėn. 7 dieną J. su sūnumi buvo priversta, susipakavusi ryšulėli, laiko puse valandos pasitraukti iš gyvenamosios vietos Vokietijos link... Duktė buvo Tilžėje. Po kelių savaitių vargingos kelionės arkliais, J. atsidarė Wopeno dvare netoli Bartensteino – Prūsijoje. Čia pabuvusi keliolika dienų, ji su sūnumi toliau traukėsi iki Sachsonijos, kur apsigyveno Fürstenauo kaime netoli Drezdeno.

Moteris buvo dievobaiminga, todėl visa laika nepaliaujamai meldėsi ir Dievą su prašymu, kad gražintų jai dukterį. Net ašarodama maldaudavo, kad nors per sapną apreikštų jai, kur duktė randasi, kad nors per sapną Jis jai ją dar syki parodytų. Bet Dievas buvo malonesnis: jis už kelių dienų J. sugražino pačią dukterį, gyvą ir sveiką.

Bet ypatingai sudomino mūsų bendradarbi tas tiesiog stebuklingas susiradimo kelias. Štai jis:

J. duktė Gertrūda, kada motina jau buvo išbegusi iš Lietuvos, vis dar buvo Tilžėje. Priartėjus frontui, ji buvo priversta pasitraukti. G. kuriam laikui apsistojo Wopeno kaime netoli Bartensteino. Tuo tarpu motina su broliu jau gyveno kitur.

Gertrūda tame kaime apsigyveno pas vieną ukininką, kur gavo atskirą kambarėli antrame aukšte. Kur motina galėjo būti, ji neturėjo jokio supratimo.

Bet viena naktį, tai buvo jau po vidurnakčio, mergaitė staiga pabudo stipraus nepažystamo balse pažadinta. Ji aiškiai buvo girdėjusi žodžius: "Gertrūda kelkisi Važiuk motinos įieškoti!" Ji pradėjo manė, kad bus, galbut, sapnavusi, bet vis dėlto kėlėsi iš lovos ir ėmė tamsiame kambaryje žvalgytis: durys, kaip ir visuomet, buvo užrakintos, langai užleisti užuolaidom. Praverusi langą, pasižvalgė po lauką, bet nieko įtartino nepamatė. Ji, kaip jau žinome, gyveno antrame aukšte. Apieškojusi visa kambarėli, net ir palovę, ir nieko neradusi, ji vėl ėjo gulti. Jai kažkaip buvo bangu pasidare. Lovoje ji su pagalvėm apsisuko galva, kad pakartotinai ka nors neišgirstų. Nespėjo tai padaryti, kai vėl ir žymiai garsiau ji išgirdo tą patį svetimą balsą visai šalia jos... Balsas vėl jai liepė keltis ir važiuoti motinos ieškoti. Tada jai išsiblaškę visi miegail įsisupusi į antklodę, ji išsėdėjo lovoje iki ryto, kuriam išausus, ji tuoj nuskubėjo į netoli esantį Bartensteina. Tas balsas vis dar skambėjo jos ausyse. Užėjo į vieną istaigą, bet iš čia ją nusiuntė į kitą. Bet ten ji netikėtai rado savo motinos pirmosios gyvenamosios vietos (Wopeno dvare) adresą. Ji dar tą pačią dieną nu-

važiavo į tą dvarą toje pačioje apskrityje, bet motinos ten jau neberado. Ji prieš tris savaites jau buvo kitur išvažiavusi. Bet laimei G. rado motinos naujos gyvenamosios vietos (Sachsonijoje) adresą, kuri J. buvo pasiuntusi jos buvusiems kaimynams.

Po kelių dienų kelionės Gertruda jau buvo Sachsonijoje ir netrukus (tai buvo 1945 metų sausio mėn. 7 – 8 diena, 11 val. vakaro) visi trys: motina, duktė ir sūnus apsigabina verkė iš džiaugsmo ir dėkojo Dievui už tikrai stebuklingą susiradimą. Kai motina užklausė, kaip duktė ją suradusi, ji papasakojo jau minėtą susiradimo kelią. Visi trys dar ilgai verkė ir juokėsi iš džiaugsmo, kuri jiems suteikė maloningas dienas.

Dieną po dukters išvykimo ieškoti motinos Bartensteiną užėmė rusai. Jei ne tas balsas, duktė tikriausiai būtų jiems patekusi.

Kieno tai buvo balsas aną naktį, sunku pasakyti. Užklausius moterišką, ką ji apie tai galvojanti, ji atsakė, kad tai tikrai stebuklo būta, ir Dievas jos maldaviną išklaušęs.

P. J.

Hangelar

Daugelis bus jau girdėjęs šitą žodį, nes apie tai buvo čia Vokietijoje, ypač jaunimo tarpe, gana daug kalbama. Sakoma, kalbėti galima daug ką, bet kur yra vaisiai? Tokį klausimą ir aš turėjau. Teko nuvažiuoti ir įsitikinti, Hangelar yra Bonn'ės prieniestis.

Nuvykau nakties metu. Gana ilgokai ieškojau buvusioje aerodrome. Paklausus viena vokietį, kur yra pabaltiečių krikščionių studentų namai, tai parodė viena vieta per karą apdaužyta namą. Aplink tik griuvėsiai ir dykumos. Nesinėri tikėti, kad tame name galėtų jau žmonės gyventi. Vidsėlt. antrame aukšte jau sviesa, nors lietus su vėju ir beveik tame visame viešpatauja. Užlipęs į antrą aukštą, atvėriau duris į val. ... Nustebau, pamatęs gana gražų kambarį, kur stalas dengtas astuonio-likai asmenų. Vi mergaitės baigia indus mazgoti. Kiti jau visi ilsisi po sunkaus dienos darbo. Pernakvojęs susipažinau su darbininkais ir jų darbo vaisiais. Apie 15 pabaltiečių studentų išsijuoše dirba: nesa, kitas mūrija, viena mergaitė net lentas p piauana... Baigia įrengti, rodos, jau astuntą kambarį. Kelios studentės rongia valgi stropiems darbininkams. Maisto, sako, dar turime keturiems mėnesiams, o toliau Dievas rūpins. Lauke mažas žemės sklypas apsodintas daržovėmis: morkomis, agurkais, bulvėmis... Studentai didžiuojasi tuo vaisingu darbu. Virtuvėje stvi jau pora statinių iraugintu agurku. Atrodo, kad gana gerai pavalgo. Namu Tėvas maistu jau nėra taip susirūpinęs, bet jam svarbu, kad visas antas aukštas būtų iki žiemos įrengtas, nes dar blogiau būtų, jei ir sniegas tose patalpose viešpatautų. Juk tokiam dideliu darbui neužtenka vien pasišventimo, tam reikia ir nemažai tūkstančių. Nors vos galus suveda, bet vistiek atsiranda asmenų, organizacijų, visų tautybių, net vokiečių, kurie jų pasišventimą įvertina. Studentai užsienyje irgi nesnaudžia. Pavyzdžiui vienas lietuvis studentas N. suorganizavęs Danijoje loteriją

/toliau 70 puslapyje/

KRISTIJONAS Donelaitis

ristijonas Donelaitis gimė 1714 metais sausio 1 d. Lazdynėliuose prie Gumbinės, kaip laisvojo valstiečio sūnus. Anksti mirus tėvui, motinai su gausia šeima nelengva buvo verstis. Kristijonas atiduodamas į Karaliaučiaus prieglaudės mokyklą. Besimokydamas daug vargo patyrė, bet būdamas gabus ir uolus mokinys, nugalėjo sunkumus ir pasiekė aukštąjį mokslą. Karaliaučiaus universitete ir liet. kunigų seminare Donelaitis studijavo tarp 1732 – 1737m. Be teologijos studijų Donelaitis mėgo kalbas ir poeziją. Jis mokėjo lietuvių, vokiečių, prancūzų, graikų ir hebrajų kalbas. Jo archyve net rasta sukurtos poezijos tomis kalbomis. Baigęs universitetą iki 1740 metų buvo namų mokytoju, turhūt tėviškėje. 1740 m. paskirtas kantoriumi į Stalupėnus, o 1743 m. klebonu į Tolminkienio evangelikų parapiją, Goldapės apskrityje. 1744 m. vedė. Tolminkienyje ir išgyveno iki mirties. Mirė 1780 m. vasario 18 dieną.

Tolminkienio parapija buvo mišri, didesnę dalis buvo kolonistų, mažesnę lietuvių. Donelaitis labai mylėjo lietuvius, jiems kiek galėdamas padėjo, gynė skriaudžiamuosius. Pamokslus sakydavo lietuviškai ir vokiškai, tačiau visos simpatijos buvo lietuvių pusėje. Nuo vokiečių net ir nukentėti pačiam Donelaičiui yra tekę. Šiaip buvo taikaus ir ramaus būdo. Laisvalaikį praleisdavo berąšydamas poeziją, ją skaitydamas savo bėičiuliams, dirbdamas sode ar technikos darbus. Buvo išgarsėjęs savo padirbtais termometrais ir barometrais. Pats dirbo muzikos instrumentus, net fortepioną buvo pasidaręs. Pats mėgo skambinti. Sugebėjo ir komponuoti, pav., yra sukompuzavęs gaidas kėliems savo vokiečių kalba rašytiems eilėraščiams.

Kristijonas Donelaitis rašė vokiškai ir lietuviškai. Vokiškai rašyti įvairūs proga eilėraščiai. Rašes ir religinių giesmių, bet jų neisliko. Lietuviškai Donelaitis parašė keletą pasakėčių ir idilinę didaktinę poemą "M e t u s". Visai Donelaičio kūrybai yra būdinga tai, kad jis nieko neruošė spaudai. Savo raštus jis tik paskaitydavo bėičiulių ratelyje, kai kuriuos skaitęs net iš sakyklos vietoje pamokslu.

Graikų ir romėnų poezijos pavyzdžiu ir pasakėčios parašytos klasine forma – hegzametru. Išlikusios šios pasakėčios: Suo didgalvis, Vilks provininks, Ažuols gyropelnys, Kūdikis jomarkininks, Pasaka apie mėslavabalį, Lapės ir gandro čėsnyš. Čia, kaip ir Ezopo, Fedro, Lafonteno pasakėčiose, pajuokiamos bendrosios žmonių ydos: neteisingumas, išdidumas, puikybė, godumas, klastingumas. Originali ir būdinga Donelaičio laikams yra "Suo didgalvis"; smarkus šuo, kuris visus silpnuosius užpuldinėdavo, apskūndė kartą teismai vargšę avele. Ši ir teisme teisybės neradusi, nes teisėjai palaikė neteisingą smarkuoli sūnį, ir avis už tariamas skolas turėjo atiduoti savo kailį, o pati šaltį kėsti. Toks pat ir baudžiauninko likimas: valdžia palaiko dvarininkus ir jų užvaizdas, o būrus skriaudžia. Teliaka guostis tik krikščionisku kantrumu:

Ak, mano mielas žmogau, kėntėk, kad skauduli spaudžia
Ir nuo skrandos tau paskutinį lopa nuplėšia...

Pasakėčių estetinei vertei kenkia per ilgai ištestas didaktinis pamokymas, kuris kartais sudaro apie trečdalį viso kūrinio.

Donelaičio poema "Metai" susideda iš keturių dalių: P a v a s a r i o l i n k s m y b i ū, V a s a r o s d a r b ū, R u d e n s g e r y b i ū

ir Žiemę s rūpės čiu. Toki suskirstymą "Metams" davė pirmasis poemos leidėjas ir redaktorius Liudvikas Gediminas Rėza. "Metai" pirmą kartą išleisti 1818 metais.

Gamtą poemoje yra gyvas veikėjas, žmonių gyvenimo dalyvis ir formuotojas. Gamtos besikeičiančiuose vaizduose prabėga žmonių gyvenimo vargai, rūpesčiai, darbai, linksmybės ir pramogos.

Svarbiausia "Metų" turinį sudaro konkrečiais realistiniais vaizdais nupiešta baudžiauninkų buitis. Sunkių darbų iš žemės išgauti vaisiai neatneša būrams didelės paguodos, nes juk jie baudžiauninkai, savo darbe vaisiais turi dalintis su dykaduoniaujančiais ponais. Būrų gyvenimas dar ir dėl to pasukėja, kad ir tų dažnai yra menkos moralės: sykiuoliai, keiksmininkai, ištvirkėliai. Tačiau jena gera pona Donelaitis miši, bet ir tas, deje, yra jau miręs.

Donelaičio idealas – darbštus, taupus, blaivus, pamaldus, išmintingas, svetimų rūdų nesekas lietuvis būras. Šiurksčiai atvaizdavo baudžiauninko darbo kietumą ir sunkumą, Donelaitis neniekina paties darbo. Jis darba iškelia ir pabrėžia. Tinginiai, girtuokliai ir netaipūs, netvarkingi būrai skursta, darbštieji ir taupieji pakenčiamai gyvena. Vienas iš būrų jo poemoje savo darbštumu ir taupumu iš neturtingo Bleberio sandinio tapo turtingiausiu visos apylinkės būru.

Kalbininkas A. Aleksandrovas 1838 m., rašydamas apie Donelaičio kalbą, pastebi: "Jei Donelaitis būtų savo kūrinius rašęs viena iš kultūrinių kalbų, jis būtų visų pripažintas dūdžiųjų dainių eilėje vienu iš pirmųjų". Šiuos Aleksandrovo žodžius vokiečių rašytojas L. Passarge, 1894 m. leisdamas Donelaičio "Metų" vėkišką vertimą, ima savo prakalbės motto ir labai iškelia veikalo vertę.

Svetimieji Donelaičio "Metuose" ieškojo lietuvių kalbos sąvumų, ne tiek grožėjosi estetinėmis (grožybenėmis) vertybėmis. Ustat lietuvių tautinio atgimimo veikėjai tiesiog žavėjosi Donelaičio kūriniu.

Ir šiandien šis kūrinys nerustuoja savo vertės. Jis lyg nepaprasto skais-tumo žvaigždė sviečia iš XVIII amžiaus glūdynų.

/is "Liet. Literatūros"/

T E N K U R Ž A I D Ė I A N E M U N Ė L I S

Ten, kur žaidžia Nemunėlis,
Kur Šešupė mus niela.
Ten laukai mūr tėviškolės,
Ten garbinga Lietuva.

Ten grožūlai romūs sodžiai
Lepias sodų gilumoj.
Ten Lietuviškieji žodžiai
Skamba mylimoj dainoj.

Ten linksmaučiai vyturėliai
Gieda kruta per dienas,
Ten rūtelių vainikėliai
Puosia sesių mūsų kasas.

Tenai dirba, aria, sėja,
Ten artojų vien šalis,
Tenai jaučias pailsėjęs,
Jei lietutis kiek palis.

O per kalvą rugiapiūtė
Kaip tėvynė mūsų graži ?!
Tada dirba naukiūtė
Ir suaugę ir maži.

Kada dienos taip saulėtos,
Rodos, dega dirbdami,
Kad ir rankos jų puslėtos,
Nors pailsę, bet linksmi.

/Lietuviai daina/

WEHNENO PARAPIJA IKURĖ SAVO BAŽNYČIA

Wehnen lietuvų stovykloje jau 1945 m. gale susidarė grupelė lietuvių evangelikų liuteronų, kurie rūpinosi savo bažnytiniiais reikalais. Vėliau šis skaičius didėjo. Retkarčiais atvykdavo iš kitur kunigas ir atlaikydavo pamaldas. 1947 m. iš kitos stovyklos atsikėlė kunigas K. Purbulys, kuris, nors ir kitai evangelikų bažnyčiai priklausydamas, lietuviams liuteronams mielai patarnavo ir vedė vaikučių Sekmadienio Mokyklą. 1948 m. gale buvo jau apie 160 parapijiečių. 1949 m. kovo mėn., atkėlus Rotenburgo stovyklą, o vėliau Oldenburgo Unterm Berg, Lehrtės ir Watenstedto stovyklas, parapija smarkiai padidėjo: ir šiandien turime Wehnen stovykloje virš 300 parapijiečių; 60 Oldenburgo Sandplatz stovykloje ir apie 50 už stovyklos ribų. 1949 m. pavasarį iš Rotenburgo atsikėlė kun. A. Keleris. Pamaldomis naudojome pradžios mokyklos patalpas, bet jos buvo per mažos. Dažniausiai naudodavomės Ofeno vokiečių bažnyčia, kuri nuo stovyklos randasi už 2 km. Senesnio anžiaus žmonėms toks atstumas sudarydavo sunkumų pamaldas lankyti... Tad kilo gyvas ir būtinas reikalas pačioje stovykloje turėti savo bažnyčią. Katalikai, kurių yra čia apie 400, jau nuo seniau turi savo bažnyčią.

S. m. liepos 1 dieną, stovyklai perėjus vokiečių administracijon ir paskyrus naują stovyklos vedėją, atsirado palankios salygos savo bažnyčiai ikurti. Ginnazijos barake gavome tinkamas patalpas. Parapijos taryba ir patys parapijiečiai ši darbą parėmė aukomis ir darbu. Patalpa gražiai išdažyta, įvestas elektros apšvietimas, padarytas altorius ir sakykla ir sudėti suolai 120 sedimų vietų. Visas įrengimas kainavo apie 250 DM. Vargonėlius gavome iš Liuteronų Sąjungos. Vokiečių bažnyčia pažadėjo padovanoti altoriui tinkamą paveikslą. Rugpiūčio 13 d. įvyko bažnyčios iškilmingas atidarymas su pamaldomis. Atidaryme dalyvavo Lutheran World Federation atstovai kunigas E. M. Waxler ir apygardos direktorius H. Schilling. Oldenburgo vokiečių bažnyčios atstovas Dr. Wünsche ir daugybė parapijiečių, kurie visi bažnyčioj netilpo ir net šalia esanti koridorij užpildė. Visi parapijiečiai džiaugiasi, kad dabar turime nuosavą vietą, kurioje galime kiekvienu laiku susirinkti.

Stovykloje veikia Sekmadienio Mokykla su maždaug 60 vaikų. Sekmadienio Mokyklą veda Jonas Preikšaitis. x.

Senjoras kun. Keleris išvyko į Angliją

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčios Senjoras kunigas A. Keleris išvyko į Angliją S. m. rugpiūčio mėn. 23 dieną. Ten jis lankys didesnius lietuvių evangelikų būrelius, laikys jiems pamaldas, teiks kitus bažnytinius patarimus ir rūpinsis lietuvių evangelikų susiorganizavimu Anglijoje. Kelionės įvykdymas dėl įvairių formalumų atlikimą užtruko ilgesnį laiką. Kelionei susilaukta didelio pritarimo ir paramos iš Anglijos Liuteronų Tarybos ir Pasaulio Liuteronų Sąjungos. Senjoras kun. Keleris išbus Anglijoje apie 4 savaites. Jo išvykimo metu jį Vokietijoje pavaduos Vice Senj. kun. A. Trakis. Vyr. Bažn. Tarybos raštinę veda reikalų vedėjas Fr. Slentaris. x.

+ + + +

ANGLIJA. Štai keletą žinučių apie kun. Kelerį iš Anglijos: S. m. rugp. mėn. jis atlaikė pamaldas Londone, rugsėjo 3 dieną Bristol'e, rugs. 8 d. Alsager Staffs., rugs. 9 d. Waverhampton, 10 rugs. Nottingham, rugs. 16 d. lankysis Carlisle, Cumberland, 17 d. Bradforde. Po to jis kasdien lanko liet. šeimoms.

S. m. rugsėjo mėn. 17 d. Bradforde saukiamas Anglijos liet. ev. suvažiavimas, kuriame bus išrinkta Anglijos liet. evangelikų bažnytinė Taryba.

Kun. Keleris patyrė, kad nors syki į metus ten esančius liet. ev. reikia būtinai aplankyti.

IŠ IVAIRIŲ KALBŲ

HAUJAS SCHWAB. GMÜNDO BUVUSIOS LIETUVIŲ STOVYKLOS VEIDAS

uvusi Schwab. Gmündo
Lietuvių stovykla da-
bar gavo "Wohnungs-
heim" vardą. Prieš

šios stovyklos įjungimą į vokiečių ūki čia buvo maždaug 1600 lietuvių. Rajone girdėdavosi tik lietuvių kalba. Lietuviškos dainos, bažnyčiose būdavo laikomos tik lietuviškos pamaldos. Dabar kažkada net ir musisųproti pofočė, išgimus mišcu. Š tautybių kalbų tarškėjimui. Atrodo, kad visi kažko nepatenkinti. Kažkodėl pyksta. Nesuprasdamas kalbos, jiška gali pamanyti. Tarp jų visų ramiuusia grupelė, galbūt, yra lietuvių. Kadangi jų mažiau, tai ir lietuvių evangelikų grupė. Dėl tos priežasties lietuvių per daug nenusimina ir nenuleidžia rankų. Mažame būrelyje evangelikų k-urio stovyklos siekia tik 42 galvas, veikia ir toliau. Kartais nuo karto būna lietuviškos pamaldos. Veikia sekmadienio mokykla, į kurią šiuo metu lankosi 10 vaikų. Jaunimo Ratelis irgi dar gyvena. Jis dabar turi 10 narių, kurių tarpe yra ir trys broliai Jasiukoniai, kurie jau, galima sakyti, viena ko-ja užjūryje, bet šiuo metu yra apsigyvenę kairyninėje D.P. stovykloje pas latvius. Šio mūsų laikraščelio pirmųjų numerių redaktorius, kuriam emigracija nelabai perisektis, sugrižęs iš emigracinės stovyklos ir toliau tęsia "Jaunimo Ratelio" redagavimą ir leidimą. Schwab. Gmündo Jaunimo Ratelis jam už tai širdingai dėkoja.

Nors gana sunkiose sąlygose ir su tam tikrais sunkumais iš vokiečių pusės, čia yra išsisteigęs YMCA'os skyrius, į kuri įeina visos šioje stovykloje gyvenančios tautybės. Gautos visai nelabos patalpos, kuriose įrengta skaitykla ir jaukus žaidimų kambelis. Savo laiku šiose patalpose buvo savotiškos rusiškos smuklės, skambėdavo šnapsu stikliukai, aršė alaus bakalai... Dabar gi čia randa-si jaukus tarptautinis kultūros kambelis. Ir ne viena knyga, ištisius metus gulė-jusi dėžėse, storu dulkiu sluogsniu apkrauta, apsidžiaugė po tiek laiko, vėl syki išvydusi ja skaitanti žmogų. "Karališkojo žaidimo" mėgėjai palaužo galvas prie šachmatų staliuko. Veikia taip pat vokiečių ir anglų kalbos kursai. Kartais nuo karto klube girdisi evangelikų teologinės grupės giedamos giesmės. Būna pra-vedamos ir Biblijos valandėlės.

Taip, maždaug, atrodo dabartinis šios stovyklos vaizdas.

E. V a i š v i l a

KELIOS ŽINUTĖS IŠ NEUSTADTO

sekmadieni, š. m. liepos mėn. 16 dieną, nus atlankė kun. Jurkaitis. Po piet jis atlankė paraldas su Sv. Vakarėne. Ta dieną atskiras jaunimo susirinkimas neįvyko.

Sekanti sekmadieni (liepos 23) visai netikėtai surėjome progos sulaukti kun. Simukėnų. Jis į Neustadta buvo atvykęs privačiais reikalais, bet kadangi pasitaikė sekmadienis, tai atlankė ir paraldas. Po paraldu jis atsilankė Jaunimo Ratelio susirinkime. Suėjimą pradėjus, kunigas buvo pakviestas tarsi Inshausene pradėtajai paskaitai tema: "Kas mes esame?" Ka-dangi buvo mažai laiko, nutarėm pasikalbėti apie praktiskąjį gyvenimą. Į kilu-sius klausimus atsakė kunigas Simukėnas. Po to mokytojas Jurkaitis tarė žodi apie lietuviškumo išlaikymą mūsų dabar esančiose sąlygose. Ne vienas jaunuolis neprivalo bijoti pasisakyti esąs lietuvis, nes lietuvių vardas žmonėse yra ge-ras ir nėra jokio reikalo dėtis vokiečių. Nors mes esame įjungti į vokiečių ūki,

bet tai nereiškia, kad tuo pačiu ir nutautėti reikia. Tai tik materialinės sąlygos, kurios turėtų visai neliesti mūsų dvasinio būdo ypatybių. Susirinkimą baigėme giesme.

Trečia sekmadieni (liepos 30) turėjome Biblijos valandėlę, kuria pravedė p. mok. Jurkaitis. Valandėlės tema buvo: Dažnai neprisiėkti ir be reikalo neminėti Dievo varda. Prisiėkus ir neištesėjus, prisiėkina veidmainiauti, kas jau yra didelė nuodėmė. Geriau yra stengtis visada būti teisiu, kad tavę žodžiu tikėtų ir užtektu tikrai pasakyti taip arba ne.

Mūsų Ratelio skaitytojų padidėjo koturiais asmenimis. Tai yra gimnazistai atvažiuavę iš Lebenstedte, kad čia toliau tęsytų mokslą vokiečių išlaikomoje baltiečių gimnazijoje.

Sveikiname visus Jaunimo Ratelius ir linkime daug laimės ir sėkmės jūsų darbuose.

Su Dievo palaima
Neustadto Jaunimo Ratelis

Redakcijos PAŠTAS

Klaidų atitaisymas iš "J. R." Nr. 6

Malonių mūsų skaitytojų nuoširdžiai prašome už "J. R." Nr. 6 ypatingai tankiai pasitaikiusias klaidas atleisti. Aiškų dalyką, mes tu klaidų visai nenorėjome, ir todėl skaitant ir patiems teko rausti... Praeitą "J. R." numeris išėjo labai nepalankiose aplinkybėse: redaktorius emigruoja, stovyklą kelia, kilnojantis sutrugdyta daug laiko. Beliko truputį pasiskubinti, o pasėkoje to - visas raišas klaidų...

Tarp daugeliu fonetinių, sintaksės ir gramatinių klaidų (kurios irgi kažkaip tai išvėlė...) čia atitaisysime labiausiai "i aki krintančias" klaidas:

- 45 pslp., 21 eil. nuo apačios turi būti: "Ir kituose žmonėse Jis sulaužė tamsios: j é g o s galia..."
Žemai puslapyje tąsa ne 53 pslp., bet 52 pslp.
- 46 pslp., 13 eil. nuo viršaus 4 žodis iš dešinės turi būti: "k u r i o";
15 " " " turi būti: "...ir t o s turi...";
6 pastraipoje, 1 eil. turi būti: "...ir moralė y r a dvi..."
- 47 pslp., Pareigio vertimo 1 pastraipoje, 2 eil. turi būti: "...ir pas m u s gyventi...";
2 pastrp., 5 eil. turi būti: "...nėra pas m u s ranybės..."
- 48 pslp., Žinioje iš Lebenstedte 3 pastrp., 1 eil. turi būti: "...šio kilnaus darbo, emigracija..."
5 pastraipos paskutinės eilutės turi taip skambėti: "Kiek čia gyvena lietuvių - sunku suskaičiuoti, bet kiek ju lietuviškai kalba - labai lengva..."
- 6 pastrp., 1 eil. turi būti: "...Kur. Nelson"as..."
Tov pačios pastraipos paskutinės eilutės turi reikšti: "Programa dar paįvairino atvažiuavę iš Watenstedte Jaunimo Ratelis ir Sekmadienio Hokykla."
- 49 pslp., 21-22 eil. r. apačios turi būti: "...Schwáb. Gründ'as (o)..."
- 50 pslp., 3 pastrp., 12 eil. turi būti: "...sugražinti g y v e n i m u i ir Dievui..."
- 51 pslp., sraipsnelyje: "Kas yra sunkiau?" priespaskutinėje eilutėje išleisti šie sakiniai: "...ir klausė toliau: "Kiek kartu laimėje dėkoti sunkiau, negu varge prašyti?" Hergaitė atsakė..."
- 52 pslp., 1 eilutėje ne tąsa iš 47 pslp., bet iš 45 pslp. /Red./

Redakcijai raštas /tasa/

Redakcijos prašymas

Paskutiniu laiku pastebėjome, kad, išskyrus vieną kitą vietovę, mums daugiau neprisirengiama prisiusti nors trumpiausią žinutę iš atskirų Ratalių bei Sekm. Mokyklų veiklos. Nejaugi ten nieko nėra dirbama? To mes nenorėtume tikėti, ir pakartotinai todėl nuoširdžiai prašytume, kad pasikiros vietovės nors ši tą apie savo veiklą parašytų, o aprašę savo veiklą parodytų pavyzdį kitiems Rataliams, Sekm. Mokykloms ar bendrai evangeliskajai lietuvių visuomenei, ir tuo pačiu medžiaginiai padėtų išsilaikyti "Jaunimo Rataliui". Būkite tokie malonūs ir išklauskite mūsų prašymą, tada ir patiems bus idemiau į rankas paimti pilnesni laikraščiai.

Prašome ir užsienyje bei užjūryje gyvenančiuosius prisidėti; iš jų iki šiol dar nėra gauta jokia tiesioginė žinutė...

Nors nelabai norėtume trugdyti mūsų mielu kunigų ir mokytojų, bet mes ir jų nuoširdžiai prašome prisidėti prie mūsų kulaus leidinio, prisiunčiant pamokančio turinio straipsnelį ar kekių pergyvenimo aprašymą. Už tai mes liktume visiems labai dėkingi.

R e d a k c i j a

+ + + +

Nuoširdžiai mūsų skaitytojų ir platintojų prašome nedelsti su atsiskaitymu. Toje srityje mes turime didžiausią sunkumą. Jei nors 3/4 visų skaitytojų mums pilnai atsiskaitytų, tai laikraštuko išlaidos būtų pilnai kas kartą padengiamos. Dabar mes išsilaikome tik gerų žmonių aukomis, kurie nenori, kad šis mūsų darbas sustotų. Bet kažin ar ilgai ir jie mums nepadės. Todėl prašome mūsų šiuo reikalu neužmiršti, ir mes jums būsimė toliau ištikimi.

+ + + +

Medžiaga sekantiam "J. R." numeriui prisiusti vėliausiai iki š. m. spalio mėn. 1 dienos. Sekantis numeris planuojamas spalio viduriui. (Ar jis išvis pasirodys, priklausys nuo mūsų finansinės padėties). Medžiaga siūsti: P. Jasiūkonis, (14a) Schwäb. Grund, Artillerie Kaserne, 4/81.

+ + + +

Mato Evangelija angliu ir lietuvių kalbomis galima gauti pas kun. A. Traiki, (14a) Schwäb. Grund, Bismarck Kaserne 7.

+ + + +

P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkojame Schwäb. Grundo ir Heilbronno jungtiniai parapijai už 5 DM. auką "Jaunimo Rataliui".

Taip pat dėkojame Heilbronno parapijos tarybai už pašto išlaidų (6-7) DM "J. R." Nr. 6 padengimą.

R e d a k c i j a

+ + + +

P A D Ė K A

Taip pat nuoširdžiai dėkojame Amerikoje gyvenančiam Algirdui G L A Ž E I už gausią 5 Dol. auką. Dėkojame ir už straipsnį, kurį talpinsime sekantįme num.

Redakcija

K. g. v. n. d. sekni, tapti /tąsa iš 58 pslp./

nimo dienos, lyg koki palaimos lietu iš dangaus priinti, kad Dievas mums suteikė naujų dvasiškų jėgų, kad per karo audras dingusias giesnių ir psalmių knygas pavadoja naujai išleitosios, kurios mums šiame sukiamo laike visada kaip guodėjos ir linksnintojos prie šalies yra. Mes džiaugiamės todėl ir norime Viešpačiui naują giesmę giedoti, kad šitas kūdikėlis, kuris po sunkių vargų pasaulyje užgimė ir savo akis linksnai ir džiaugsmingai į mūsų sunkų bažnytini gyvenimą atidaryti galėjo – kad galėjo tai išvysti, todėl mes norime apaštalo nurodymo juo stipriau pasekti. Giedokite ir žaiskite Viešpačiui savo širdyse!

Todėl pasiliekan prie to, kas nori kasdien sekadieni turėti, tas tegieda Viešpačiui savo širdyje. Tačiau mes galime atlikti ir tyliame namų kampelyje vieni, o gražesnio giedojimo danguje, kaip tas tylusis paslėptas giedojimas širdyje, kuris ne iš vienos paslėptos bakūželės dangun kyta, nebus.

Stalo Malda

Dėkoti už mūsų kasdieninę duoną mums turėtų būti savaimė suprantamu dalyku. Dar visai nedaug laiko praėjo, kada mes dar negalėjome tiek daug valgyti, ir ne vienas vaikas veltui savo motinos gabalo duonos prašė, nes nieko nebuvo.

Visuose laikuose, nuo kada pasaulis jau randasi, yra buvę nemaža bado metų. Todėl mes žmonės žinome, kad priklausome nuo saulės silimos ir lietaus. Dievas yra visų gerų dovanų davėjas, ir viskas priklauso nuo Jo palaimos.

Idomu yra pamatyti, kaip išipareigojimo jausmas prieš Davėją visoje žemėje yra išplitęs. Įvairiuose tautose tai pasireiškia savotišku būdu. Negrai nekuomet nevalgo, kad dalį nepaaukavus savo dievams. Indai meta pirmąjį maistą į ugnį, kad tuo palaimos iš dievybės išprašius likusiam maistui. Kimietis, pirm valgydamas, maistą padeda ant namų altoriaus, kad pirmą jį dievui pasiūlius. Senovės graikai ir romėnai nekuomet nežmiršdavo prieš valgydami gerimo auka (libaciją) dievams nupilti. Madakaskaro gyventojai žemai nusilenkia, kada jie nuo stalo pasikelia ir "sveikina dvasias". Mahomedonai sako, kada jie prie valgio sėdasi: "Vardan maloningo dievo, visu pasigailiančio!" Izraelitai turėjo stalo maldą (psalmė 118): "Dėkokite Viešpačiui, nes jis yra malonus, ir Jo malonė tęsiasi amžinai" ir t.t.

O mes krikščionys?

ŽINUTĖ IŠ LIETUVOS

Taskutinėse okupacijos metuose lietuvių ev. liuteroninis vadovavęs vyskupas Lejeris buvo didelis lietuvių tilingųjų reikalų gynėjas pavergtoje Lietuvoje. Kartą vieną bažnyčia rusų valdžios buvo paversta sandėliu. Prieš šį valdžios veiksma protestuodamas, vyskupas Lejeris telegrama pasiskundė Kremliuje, draugui Stalinui. Skundas padėjo: po kelių dienų bažnyčia buvo sugrąžinta. Tačiau praslinkus kuriam laikui vyskupas Lejeris buvo suintas ir nuo tada dingo be žinios. Jo vietoje vyskupu dabar išrinktas kun. Kalvanas.

Šis "Jaunimo Ratelio" numeris išėjo kiek pažeidusiai. Medžiaga, kaip matoma iš datos viršelyje, jau buvo seniau paruošta, bet poperis, deja, tik buvo gautas dieną prieš spausdinant. (Poperis pasitaikė nespecialus, todėl prašome už kiek nešvarų atspausdinimą mums atleisti). R e c e n z i j a

Sekantis "J.R." numeris išeis Reformacijos šventes proga.

RUMPIAUSIA GYVENIMO ISTORIJA

Mat. 9, 9: Qeidanas iš ten, Jėzus išvydo žmogų, sėdintį ant maito, vadinama Matu; ir tarė jam: Eik paskui mane! Tada jis kėlė ir sekė jį.

iuose Sv. Rašto žodžiuose mes randame gyvenimo istorija, kuri susideda tik iš 24 žodžių, bet kurie gi yra nepaprastai turiningi. **M a t a s s ė d ė j o " a n t m u i t o "**. Mūštininku būti anais laikais reiškė būti apgaviku; pasitaikydavo žiauriu neteislingumu žmonėms apkraunant maita. Ir Matas gyveno apgavikiška ir todėl prarasta gyvenimą. **J ė z u s i š v y d o j i a n t m u i t o s ė d ė n t i**. Tuomi išaušo didžiausias atsisveikinimo akimirksnis. Kiti religingi tautos vadai jį taip pat matė ten besėdinti, bet tik Kristus išvydo jo širdies skurdą. Jėzus pas mus žmones visuomet mato tą giliausią žaizdą, net ir tada, kai kiti mano, kad jos visai nėra. Jis **t a r ė j a m : E i k p a s k u i m a n e!** Išganytojas visa savo galia stvėrė į vieno žmogaus gyvenimą, padarė galą ir kartu pradžia. Laikas ir amžinybė, mirtis ir gyvenimas tapo likimo suvesti į viena. Tai buvo karališka malonė. **M a t a s k ė l ė s i ė i r s e k ė j i**. Tai buvo antras gyvenimas. Be jokio tvirtumo, be jokio pasipriešinimo jis pasidavė Kristui, susiriso su juomi gyvenimui ir mirčiai. Tapo iškelti du pagrindiniai Evangelijos žodžiai: Tikėti ir paklusti. Kas kaip Kristaus sekėjas tiki ir klauso, tas visuomet gyvena antruoju, gyvena naujuoju gyvenimu. Ir tuomi viskas pasakya.

+ + + + +

KLAUSIMAS

Klausias iš sveđu provincijos Darlekarlijos jau nekuri laika dirbo vieno labai turtingo pono laukuose, netoli Stokholmo. Viena diena savininkas atvyko į laukus, kad pamatytų kaip toli pažengęs darbas. Jis ilgėsnį laiką kalbėjosi su tuomi paprastu darbininku iš Darlekarlijos. Vėliau jis jį paklausė: "Ar žinai, kam anas dvaras ten priklauso?"

Darbininkas atsakė: "Ne, pone."

Tada tarė ponas: "Žinoki, jis priklauso man!" Ir vėl jis klausė: "Ar žinai, kam tas miškas priešingoje pusėje priklauso?"

"Ne, pone," vėl atsakė darbininkas.

Savininkas ir vėl tarė: "Man priklauso jis."

Taip dar kuri laiką tęsėsi šis klausimų ir atsakymų žaidimas. Pagaliau turtuolis prabilo: "Bendrai viskas, kaip toli čia galima matyti, yra mano nuosavybė."

Darbininkas keleta akimirksnių stovėjo nejudėdamas, tada jis istūmė katuva į žemę, nuo galvos kusiėmė kepurę ir tarė, dešine ranka į viršų rodydamas: "Pone, viršuje aš matau dangų – ar tai irgi jūsų?.."

Kiek tai gelbėtu žmogui, jeigu jis ir visą pasaulį laimėtu, bet sužalotu savo siela? Arba, ką žmogus gali duoti, kad savo siela išgelbėjus? –

+ + + + +

MAŽIAUSIAI REIKALAUJANTIS ŽMOGUS YRA LAISVIAUSIAS

raikų išminčius Sokratas kartą stovėjo prie vienos krautuvės ir apžiūrinėjo joje siūlomus brangius papuošalus. Prie jo prisiartinė

vienas jo draugas. "Ei, Sokratai," tarė šis, "tu šypsodamasis stebi šiuos puikius daiktus..Atrodo, kad jie tau patinka, ir tikriausiai norėtum kai ka iš jų turėti." "Ne, mano drauge," atsakė Sokratas, "aš džiaugiuosiu tiktai, kad tiek daug dalyku yra, kurių man visai nereikia."

+ + + + +

PADĖKA UŽ TURTINGĄ DERLIU.

an teko kartą aplankyti vieną Württenberge kunigą," pasakoja vienas senas misijų draugas. "Štai atėjo vienas ūkininkas ir kukliai paklausė: "Ar jūs esate tas kunigas, kuris priima misijai pinigus ir juos perduoda toliau?" Kai mano draugas atsakė "taip", tada ūkininkas stvėrė į savo geltonu odiniu kelniu kišene ir pradėjo traukti vieną pinigų rožę po kitos, kol pagaliau ant stalo gulėjo nemaža suma, siekianti 25 guldenus. Kunigas, kuris viską sekė su vis augančiu nusistebėjimu, nuoširdžiais žodžiais dėkojo gerajam žmogui už jo turtingą auką misijai ir palinkėjo jam turtingos Dievo palaimos. Tada prabilo ūkininkas mielaširdingai: "Den han i schö" (jau aš ji turiu) -- ir skubiai pašišalino."

/Vertimai iš vok. klb./

+ + + + +

MELAS DAUG KAINAVO

Venas ūkininkas turėjo arkli, kuris labai spirdavo. Pagaliau ūkininkas sumanė arkli parduoti ir tuo reikalu kalbėju su vienu asmeniu, norėdam arkli pirkti.

Žmogus užklausė: "Ar arklys ramus?."

Ūkininkas atsakė: "Šitas arklys yra toks ramus, kad net mano kūdikis gali prie jo prieiti ir uodegą pasukti; ir arklys nepakels nė vienos kojos."

Ūkininko maža mergaitė, tuos žodžius iš tėvo burnos girdeėjusi, sumanė pati pamėginti. Vieną dieną ji buvo viena. Priėjo artyn prie neparduoto arklio ir pradėjo sukti uodegą. Vienu spyrinu arklys užmusė mergaitę.

Tas melas tėvui daug kainavo.

Vieni galvoja, kad pameluoti yra menkas nusikaltimas, bet tikrenybėje yra vienas iš didžiausių.

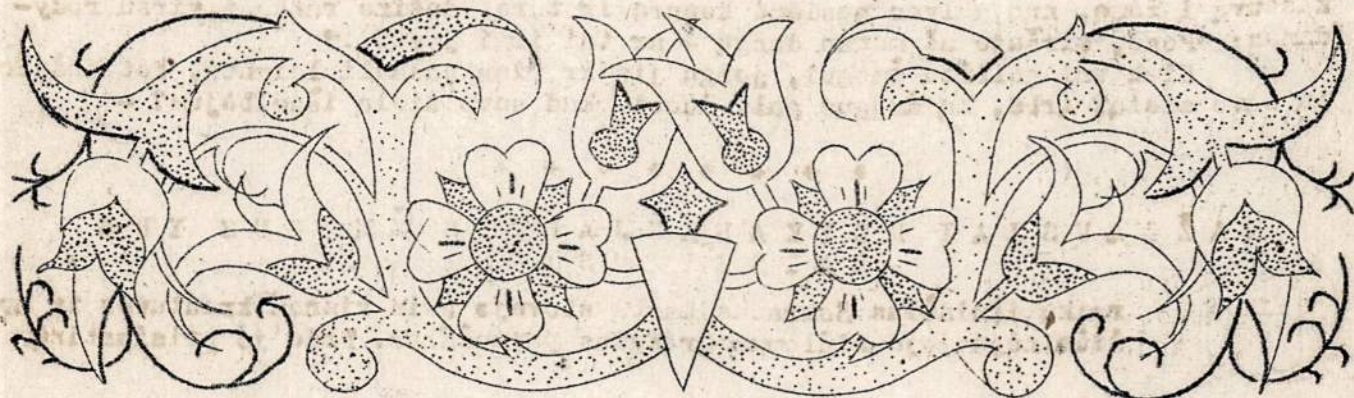
Per vieną tiktai melą mūsų pirmieji tėvai nupuolė ir buvo išvaryti iš Edeno daržo (rojaus).

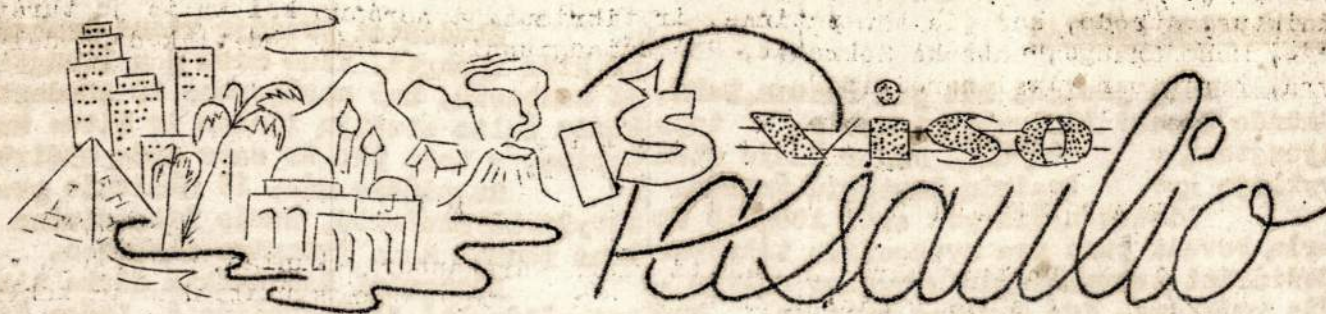
Apraiškime Jono (21, 9) skaitome: "Ir visiems melagiams, jiems dalis bus tvenkinyje, degančiame ugnimi ir siera; ta yra antroji mirtis."

/Iš isp. klb. vertė K.

Valintelis/

+ + + + +

LITUVIŠKOS PLOKŠTELĖS AMERIKOJE

Pranešama, kad Lietuvių Misijos Draugija Amerikoje pagamino pirmąją seriją plokštelių namų telefonams.

Tai bus pirmą kartą, kada lietuviai galės pasiklausti plokštelėse giesmių savo kalba! Plokštelių pagamino DAN-GIŠKOS ŠVIESOS vyrų kvartetas ir Jonas Gylys. Bus galima pasiklausti sekančių giesmių:

Viespatie liaupsink,

Garbės giesmė,

Dangišką šviesą,

Su Dievu kėl susitiksime,

Nusitikiu,

Rankose mano Jėzaus,

Sulaužyta šventybė,

Į Golgotą žvelkim rintai.

Plokštelių yra pagamintos iš plastiko, taip, kad yra nedužtančios. Kaina yra žemiausia, kiek tik galima nustatyti: 3.00 Dol. už albumą su plokštelėmis. Prie tos kainos reikia pridėti 10% valdžios mokesčių ir 35 centus dėl prisijuntimo. Bendrai per paštą albumas kainuos 3,35 Dol., JAV pinigais.

Plokštelių galima užsisakyti iš Lietuvių Misijos Draugijos, Box 488, Chicago 90, Illinois, USA.

Pirmas plokštelių tiražas yra tiksliai 250 albumų; taigi reikia dabar užsisakyti! Visas parduotų plokštelių pelnas eis be jokio atškaitymo į DANGIŠKOS ŠVIESOS radijo programos fondą.

Jei šitas pirmutinis albumas bus lietuvių priimtas, galvojama ateityje išleisti kitas plokšteles su giesmėmis lietuvių kalba.

/Sandora/

Būtu pageidautina, kad būtų igiedamos senosios grynai lietuviškos kilmės su lietuviškom melodijom giesmės,

kurios, mūsų supratimu, dar giliau vertu tautiečių širdis.

Tai būtų mūsų nuširdus pageidavimas.

+ + +

JAV

Teko išgirsti, kad šiuo metu Amerikoje (Chicagoje) gyvenantis A. Jurėnas lietuvių kalba greitai laiku baigs išversti Naująjį Testamentą.

Iš mūsų pusės linkime sėkmingai šį darbą pabaigti.

+ + +

VEHNENAS

Wehnene įrengta nauja lietuvių evangelijų bažnyčia (vokiečių ekonomijoje). Įšventinimas buvo š. m. rugpiučio mėn. 15 dieną.

+ + +

BERCHTESGADENAS

Buvusiuose Liut. Stud. Centro namuose šiuo laiku baigiama įrengti senelių prieglauda.

Čia norima įrengti pavyzdinių prieglauda. Jau įtaisyta graži bažnyčia, kieme padarytas fontanas. Bendrai visiems įrengimams jau išleista arti 6000 DM!

Prieglaudoje gyvens dalis estu ir dalis latvių senelių. Lietuviai, kurių norinčiųjų ten gyventi skaičius siekia 30, galės ten visi sutilpti. Lietuvius dvasiškai aptarnaus vienas sakytojas, kuris ten taip pat gyvens. Į vieną kambarį bus talpinami maždaug 1-3 asmenys.

+ + +

MÜNCHENAS

Müncheno lietuvių parapijoje yra apie 70 žmonių. Parapijos reikalus tvarko p. Vėlius, o Sekmadienie mokyklai vadovauja panelė Buntinaitė.

SCHWÄBISCH GEMÜNDAS

Kaip jau, gal būt yra žinoma, Schw. Gmündo buvusi lietuvių stovykla tapo sujungta į vokiečių ūki. Dabar šioje stovykloje gyvena įvairių tautybių žmonės.

Lietuvių čia yra arti 100, iš kurių beveik pusė yra evangelikų tikybos. Nežiūrint pasunkėjusių gyvenimo sąlygų, čia veikiama. Yra Jaunimo ratelis, kuriam ir toliau sėkmingai vadovauja E. Vaišvila. Jaunimas susirenka kolkas vieną kartą savaitėje Dievo žodžio apmastymui ir įvairiems pokalbiams. Ponas Vaišvila taip pat vadovauja Sekmadienio Mokymams. Pamokos vyksta kas savaitę, 10 valandą. Buvusioje lietuvių evangelikų bažnyčioje ir toliau laikomos pamaldos estų, latvių ir lietuvių kalbomis. 1 kartą mėnesyje būna visų tautybių bendros pamaldos; giesmės giedamos iš estų, latvių ir lietuvių giesmynų, evangelijos skaitomos paskirose kalbose, pamokslas būna vokiečių kalboje. Lietuvių evangelikus šioje ir gretimoje stovykloje (ne vokiečių ūkyje), aptarnauja kun. A. Trakis, kuris be to dar ir kitose stovyklose apsilanko lietuvius.

Šalia lietuvių latviai ir estai taip pat turi Sekmadienio Mokymams.

Bendrai tarp tautybių jaučiamas nuosirdus sugyvenimas. Buvusioje stovyklos svetainėje, kuri savo laiku įvairiais būdais darė žala stovyklos gyventojams, įrengtas puikus YMCA'os klubas. Ten vyksta įvairūs jaunimo susirinkimai. Lentynose yra daug įvairių kalbų knygų (daugumoje lietuviškų), kurios padeda kiekvienam klubo lankytojui maloniai praleisti laisvalaikį. Klubą ir bendrai YMCA'os reikalus tvarko E. Vaišvila.

Lietuvių šioje stovykloje turi savo atskirą biblioteką (9), kuriame taip pat randasi grynai lietuviška skaitykla (knygynėlis).

Matome, kad ir vokiečių ekonomijoje gyvenant atsiranda galimybės išlaikyti savo tautiškumą ir nepalauti veikiant. Atrodo, kad ir ateityje tai viską galima bus išlaikyti, jei tik bus tam pasiryžimo ir noro. J.

BONN-HANGELAR

Kaip jau kartą esame minėję, Pabaltijos krikščionių studentai Hangelare prie Bonno yra išsinucmavę apgriuvusi namai ir apie 4 ha žemės 20-čiai metų.

Studentai pradėjo vieną kambarį po kito įrengti. Šiuo metu jau įrengta 14 kambarių, kur apsigyveno 20 studentų, kurie šalia studijų įtaiso ir kitus kambarius, o taip pat ir savo sodą apdirba.

Rugpjūčio mėn. iš užsienio yra atvykę 15 studentų, kurie Pab. studentams padeda namo įrengimo darbuose.

Lietuviai čia kolkas dirba tik 2-3 Kriaučiūnaitė ir Kriaučiūnas. Lėšos šiam darbui plaukia daugumole iš užsienio.

Štai vienas pavyzdys: lietuvis studentas N. Danijoje tam tikslui suruošė loteriją pajamas, siekiančias 3000 D.M. nusiuntė į Hangelare sunaudoti statybos darbams.

Darbui vadovauja kun. Urdzė, kuris jau tuose namuose apsigyveno.

Studentams Hangelare, o taip pat ir kun. Urdzei linkime Dievo palaimos baigiant užsimotą darbą.

+ + +
Daktarandas P i t k u n i g i s
apsilankė Svedijoje, Anglijoje
ir kt. Š. m. rugpjūčio mėn. 14-22 dienomis buvo Šveicarijoje, kur dalyvavo Ekleziacinės Tarybos surengtose kursuose.

NEUSTADTAS

Neustadto dūdų orkestras dėl daugelių jo narių išvykimo buvo smarkiai susilpnėjęs, bet dabar, dėka pono Pareigio, surasti keturi nauji jaunuoliai, kurie šiuo metu stropiai mokosi dūduoti. Tikimasi, kad per Kalėdas vėl galima bus pradėti griežimui.

SCHWÄB. GEMÜND

Rugsėjo 8-tosios šventės proga, minint aukščiausiąją Lietuvos valstybės klestėjimo laikotarpį Vytauto D. laikais, Bismarko kareivynėse buvo atlaikytos pamaldos, o vakare kaimyninėje (DP) latvių stov., kur taip pat gyvena saujelė lietuvių, įvyko ta proga mažas minėjimas, kuris dalyvius kalbomis ir meniškaja dalimi nutiekė pasiryžimui kovai už tautos laisvę.

" J A V U N I M O R A T E L I S ", išleido Schwäb. Gmündo Lietuvių Evangelikų Jaunimo Ratelis. Ats. redaktorius P. Jasiukonis. Redakcijos adresas: (14a) Schwäb. Gmünd, Artillerie Kaserne 4/81. "J.R." išeina kartą mėnesyje. Šio numerio kaina 35 Dpf.

DĖMESIO!

Galima gauti šių Liet. ev. bažnytinių giesmių gaidas:

1. Pranašė Didis,	4. Kur tikėtai aš vaikštineju,
2. Pilnos rankos,	5. O kaip sielos išganingos,
3. O gražus dangau,	6. Gerą kovą išlaikiau.

Giesmės suharmonizavo kompozitorius Banaitis. Kaligrafiniai paruoštos gaidos nufotografuotos ir sumažintos į atvirukę (9x14) formata. Viskas aiškiai išskaitoma. Atvirukę formato gaidų komplekto kaina 2,70 DM, nepilno komplekto kiekvieno atviruko kaina 0,50 DM.

Užsisakant maloniai prasoma pasiūsti ir pinigus. Gaidas galima gauti:

Vaišvila, (14a) Schwab. Gmünd, Bismarck Kaserne 9/53.

Palnas skiriamas "Jaun. Ratelio" reikalams.

Prasoma pridėti 10 Dpf. pašto išlaidoms.

.....
Hangelar /tasa iš 60 puslapio/

siar reikalui. Šioji darbai net apie 3000 DM. Ir iš kitur plaukia meilės aukos, taip, kad šia vasara sėruošė čia pat darbo stovykla, kurioje dalyvavo ir apie 15 užsieniečių studentų. Pasirodo, kad ir jie moka šalia mokslinių diskusijų ir plytas nešti. Dabar jau 10 gyvenamų patalpų (220,5 qn) įtaisyta, dar 4 gyvenamos patalpos baigiamos įrengti. Žiemos metu galės jau apie 25 studentai apsigyventi, kartu ir rasti darbininkai: visų trijų tautybių reikalų vedėjai, kurie rūpinasi ne tik vien studentais, bet ir šiaip jaunimu, ypač Vokietijoje gyvenančiais. Kvičiami yra ir apie 5 lietuviai studentai arba ginnazistai, kurie galės nemokamai apsigyventi ir pavalgyti, nes Bonn'os Universitetas arba ginnazija visai netoli. Pačiuose namuose bus dar tautiniai dalykai dėstomi.

Hangelare pradžioje studentai bei jų vadovas buvo tuščiomis rankomis, bet pasišvantiino darbas pildė rankas, iš griuvosiu stato rūnus, baturčians brolians bei sesėms dongia stala ir atveria namus.

Tr.

DRUCKSACHE

"JAUNIMO RATELIS"

(14a) Schwäbisch Gmünd

Arttilerie-Kaserne

4/81

*Lithuanian Bibliography
Service*

*606 N. Bowman Avenue
Danville, Ill., U.S.A.*

Paper for this circular has been provided by the Lutheran World Federation as a remembrance from Lutheran Churches throughout the World.

Poperis siam leidiniui duotas Pasaulio Liuteronu Sajungos, kaip sveikinimas is pasaulio liuteronu Baznyciu.

Redaguoja: Povilas Jasiukonis.

Adresas: (14a) Schwäb. Gmünd, Arttilerie-Kas 4/81.